

یادداشت

از اجلاس ریاض تا آینده پیمان ابراهیم

محمد مهدی مظاهری

کارشناس مسائل بین الملل

در روزهای گذشته شاهد برگزاری اجلاس فوق العاده کشورهای اسلامی در ریاض، بودیم. همان گونه که سید حسن نصرا... نیز در سخنرانی اخیر خود تأکید کرد، فلسطینی ها، به ویژه مردم غزه به این نشست امید بسته بودند و انتظار می رفت در پایان آن شاهد تصمیمی جمعی، جدی و بازدارنده از سوی کشورهای اسلامی باشیم. جنبش مقاومت اسلامی حماس نیز در پیامی به نشست فوق العاده سران کشورهای عربی و اسلامی در پایتخت عربستان سعودی، از آن ها خواست تا تصمیمی تاریخی و سرنوشت ساز بگیرند و برای ارسال مواد غذایی و آب، اقلام پزشکی و سوخت به غزه و بهبود وضعیت بیمارستان ها در این باریکه، از همه اهرم های قدرت در این اجلاس تنها با صدور بیانیه ای حملات و جنایات جنگی رژیم صهیونیستی علیه مردم غزه را محکوم کرده و خواستار توقف فوری جنگ، شکستن محاصره غزه و ارسال کاروان های کمک های بشردوستانه عربی- اسلامی و بین المللی به این منطقه شدند. هر چند اعضای شرکت کننده در این نشست از دادستان دیوان کیفری بین المللی خواستند تحقیقات فوری درباره جنایات جنگی و جنایات علیه بشریت توسط رژیم صهیونیستی در سراسر اراضی اشغالی فلسطین از جمله بیت المقدس شرقی را آغاز کند، اما برای اعمال هیچ تحریم یا تهدید مشترک دیگری به جمع بندی نرسیدند. البته موضع گیری و سخنان رؤسای جمهور و سایر مقامات ارشد شرکت کننده در این نشست نسبتاً یکدست و محکم بود، اما در نهایت به دستوراد ملموس و اثر گذاری که بتواند ورق جنگ در غزه را برگرداند، منجر نشد. سؤال اینجاست که چرا؟ چگونه است که ۵۷ کشور اسلامی عضو سازمان همکاری های اسلامی که در آن قدرت های منطقه ای اثر گذاری همچون جمهوری اسلامی ایران، عربستان، ترکیه، مصر، قطر، اندونزی و مالزی عضو هستند، نمی توانند به تصمیمی برسند که قاعده غزه را که توسط رژیم اسرائیل و با حمایت مستقیم آمریکا در حال وقوع است را پایان دهند؟! پاسخ اولیه و ابتدایی احتمالاً منافع و اهداف سیاسی متفاوت و حتی متناقض اعضای این سازمان است؛ کشورهای عضو سازمان همکاری های اسلامی هر چند به واسطه جمعیت عظیم خود و برخورداری از منابع غنی انرژی، اهرم های فشار قدرتمندی همچون تحریم اقتصادی و تحریم انرژی را در دست دارند، اما چشم انداز سیاسی آینده آنها در عرصه بین المللی و منطقه ای یکسان نیست. در حالی که کشورهای هم راستا و آن را در سوریه خواهان تقویت جبهه مقاومت در منطقه هستند و نابودج اسرائیل، شکل گیری کشور مستقل فلسطین و خروج آمریکا از منطقه نقطه ایدéal آنهاست، اکثر کشورهای عربی و البته تا حدودی هم ترکیه، از قدرت گرفتن و پیروزی جبهه مقاومت می هراسانند و آن را در راستای منافع و امنیت خود نمی بینند و از راه حل دو کشوری حمایت می کنند. ضمن اینکه هیچ یک از آنها خواهان نابودی اسرائیل و خروج کامل آمریکا از منطقه نیستند. در نتیجه به واسطه چنین اهداف و رویکردهای متناقضی است که نشست های پی در پی از قاهره گرفته تا ریاض برگزار می شود، اما به نتیجه ملموسی نمی رسد و دردی از مردم غزه دوا نمی کند. دلیل دیگر برای بی نتیجه بودن نشست کشورهای اسلامی، تفاوت رویکرد آنها به پیمان ابراهیم و آشتی سیاسی با اسرائیل است؛ در حالی که ایران و سایر اعضای جبهه مقاومت، عادی سازی روابط با اسرائیل را خیات به آرمان فلسطین و دلیل زیاده خواهی های اسرائیل در سالهای اخیر می دانند، کشورهای عربی حاشیه خلیج فارس نمی خواهند در مواجهه با این جنگ، تمامی پل های پشت سر خود را خراب کرده و روابطشان را با آمریکا و حتی رژیم اسرائیل کاملاً تیره و سرد کنند در نتیجه سیاست یکی به میخ و یکی به نعل را در پیش گرفته اند و می کوشند از حد لفاظی و سخنرانی های آتشین فراتر نروند. حضور و نقش آفرینی آنها در نشست های مختلف عربی- اسلامی نیز به این دلیل است که وجهه و اعتبار آنها را در عرصه داخلی و بین المللی، حفظ کند و انگ بی تفاوتی به آنها زده نشود، اما در عین حال از اتخاذ هر سیاست و تصمیمی که آمریکا و اسرائیل را تحت فشار جدی قرار دهد و روی روابط آنی با آنها تأثیر منفی بگذارد، اجتناب می کنند. در چنین شرایطی، باید گفت هر چند حمله ۱۷ اکتبر حماس به اسرائیل و آغاز جنگ خونین غزه، روند آشتی سیاسی و بهبود و توسعه روابط برخی کشورهای عرب از جمله عربستان با رژیم اسرائیل را به تعویق انداخت و انتظار می رود به دلیل رویکرد جایگزینانه و ضد بشری این رژیم در جنگ غزه و حمله آن به مراکز درمانی و کودکان و زنان، در آینده نزدیک نیز شاهد تداوم نفرت فزاینده ملت های عرب از رژیم اسرائیل و فراهم نشدن شرایط آشتی اعراب و اسرائیل باشیم، اما رویکرد کشورهای عربی و اسلامی در نشست اخیر ریاض نشان داد این سیاست تداوم نخواهد داشت.

با یان بی نتیجه نشست ریاض و عدم توافق کشورهای اسلامی شرکت کننده برای اجرای تصمیمات سخت گیرانه و تحریم های جدی علیه اسرائیل و آمریکا حاکی از آن است که این کشورها همچنان برای آینده روابطشان با اسرائیل برنامه دارند. شاید مقامات این کشورها برای آرام کردن افکار عمومی جریحه دار شده عرب از رژیم اسرائیل و فراهم نشدن شرایط آشتی اعراب و اسرائیل باشیم، اما رویکرد کشورهای عربی و اسلامی در نشست اخیر ریاض نشان داد این سیاست تداوم نخواهد داشت.

پایان بی نتیجه نشست ریاض و عدم توافق کشورهای اسلامی شرکت کننده برای اجرای تصمیمات سخت گیرانه و تحریم های جدی علیه اسرائیل و آمریکا حاکی از آن است که این کشورها همچنان برای آینده روابطشان با اسرائیل برنامه دارند. شاید مقامات این کشورها برای آرام کردن افکار عمومی جریحه دار شده عرب از رژیم اسرائیل و فراهم نشدن شرایط آشتی اعراب و اسرائیل باشیم، اما رویکرد کشورهای عربی و اسلامی در نشست اخیر ریاض نشان داد این سیاست تداوم نخواهد داشت.

سیدمصطفی هاشمی طبادر گفت وگوبا «آرمان ملی»:

ناخالص سازی
نه خالص سازی!مراجع تعیین کننده حزب الهی
کجاست؟باید از کثرت موجود در کشور به
وحدت دست پیدا کرد

خالص سازی یک واژه مثبت است که در باره یک رویکرد اشتباه به کار برده می شود. در واقع ما در حال حرکت در مسیر ناخالص سازی هستیم و نه خالص سازی. در صورتی ما می توانیم عنوان کنیم در مسیر خالص سازی حرکت کنیم که نیروهایی برای ما باقی بماند که بهترین و خالص ترین نیروهای ما باشد در حالی که وضعیت چنین نیست و ما بهترین نیروهای خود را از همان ابتدا کنار گذاشته ایم

برقرار بوده است. با این وجود اتخاذ چنین رویه ای به کشور آسیب می زند و در نهایت نیز به نتیجه نمی رسد. اگر قرار است در طرح کاشی کاری یک بنای قدیمی تنها رنگ سفید آن استفاده شود هیچ طرح و نگاری به وجود نمی آید و تنها در شرایطی که رنگهای مختلف در کنار هم قرار بگیرد طرح زیبایی شکل خواهد گرفت. نتیجه خالص سازی نیز در نهایت به سود کشور نیست. اینکه یک گروهی قدرت را به دست بگیرد و اجازه ندهد دیگران در قدرت حضور داشته باشد به سود کشور و نخبگان آن نیست و در نهایت به نتیجه نیز نخواهد رسید. در کشور در عین اینکه باید به بقاید و تفکرات دیگر احترام گذاشته شود باید از این احترام از کثرت موجود به وحدت دست پیدا کرد.

اصلاح طلبان برنامه ای برای حل مشکلات کشور ندارند و با اینکه اجازه حضور به آنها داده نمی شود که چنین بای تمایلی به انتخابات آینده نگاه می کنند؟ تا چند ماه پیش بن سلمان ولیعهد عربستان برای مقامات ایران دشمن به شمار می رفت. این در حالی است که به تازگی آقای رئیسی باوی دیدار کرده است. صحبت من این است که چرا زمانی که شما دست دشمن خود را می فشارید دست خودی را نمی فشارید و اجازه نمی دهید در انتخابات حضور داشته باشند؟ چرا زمانی که می توان با چنین فردی دست دوستی داشت دست دوستی به سمت هم نوع و هم وطن خود دراز نمی کنید؟ در شرایط کنونی ظرفیت های انسانی متعددی در کشور حضور دارند که در گذشته سوابق اجرایی خوبی در خود برجای گذاشته اند و در شرایطی که به آنها فرصت داده شود می توانند به دولت در حل مشکلات کشور کمک کنند. چرا باید چنین افرادی خانه نشین باشند؟ به هر حال دراز کردن دست دوستی به سمت خودی ها اولویت دارد. در چنین شرایطی امیداری برای ایجاد وحدت و برگزاری یک انتخابات با مشارکت بالانیز بیشتر می شود.

دولت رئیسی به چه میزان می تواند در به وجود آوردن شرایط برگزاری یک انتخابات مناسب نقش داشته باشد؟ بخش مکانیکی انتخابات حضور افراد و رأی آنهاست اما آنچه مهم است روح انتخابات است. روح انتخابات نیز مردم هستند و در شرایطی می توان شاهد یک انتخابات پر شور باشیم که مردم با اشتیاق و امیدواری در انتخابات مشارکت داشته باشند. اگر ۷۰ درصد مردم در انتخابات حضور خوبی در خود بر جای گذاشته اند و بی روح برگزار شده است. اگر به راندمان مجلس نگاه کنیم متوجه می شویم که حتی رئیس مجلس نیز نسبت به عملکرد نمایندگان انتقاد دارد کار عصاره فضائل ملت به جایی رسیده که برخی نمایندگان پشت سر رئیس مجلس می ایستند، سروصدا می کنند تا رئیس مجلس عصبانی شود. آیا می توان به چنین مجلسی امیدوار بود؟

و در ظرف مدت موضوع دقت کند و در ادامه فضای کالابرگ را فراهم کند؛ مثل الان که با ۲۰۰ هزار فروشگاه در سطح کشور قرارداد دارند. وی افزود: شدیدا به اقتصاد ما تحمیل کرد. تورمی که به ۴۰ درصد رسیده بود دوباره به ۶۰ درصد برگشت. این رویکرد، یکی از ضعف های جدی دولت فعلی بود. علی اصغر عناستانی گفت: دولت می توانست با ملاحظه اقداماتی مثل حذف ارز ترجیحی را اجرا

یک نماینده مجلس اظهار داشت: دولت در حوزه اقتصادی در کنترل و مهار تورم ناموفق بود. ممکن است خود دولت بگوید که این تورم ساختاری است و ریشه در دولت قبل دارد و مهارش راحت نیست، ولی من می گویم این طور نیست چون برای آن دلیل دارم؛ مثلاً سال قبل بدون توجه به جوانب مختلف، حذف ارز ترجیحی صورت گرفت. مصوبه مجلس این بود که ارز ترجیحی باید با دادن کوبن

آرمان ملی- احسان انصاری: «اگر ۷۰ درصد مردم در انتخابات حضور داشته باشند می توان عنوان کرد انتخابات روح دارد و در غیر این صورت انتخابات به صورت بی روح برگزار شده است. اگر به راندمان مجلس نگاه کنیم متوجه می شویم که حتی رئیس مجلس نیز نسبت به عملکرد نمایندگان انتقاد دارد و از دست آنها عاجز شده است. کار عصاره فضائل ملت به جایی رسیده که برخی نمایندگان پشت سر رئیس مجلس می ایستند، سروصدا می کنند تا رئیس مجلس عصبانی شود. آیا می توان به چنین مجلسی امیدوار بود؟» جملات ذکر شده اظهارات سید مصطفی هاشمی طبأ، وزیر صنایع در دولت های باهنر و موسوی و معاون رئیس جمهور در دولت خاتمی در گفت وگو با «آرمان ملی» است. هاشمی طبأ در این گفت وگو به بررسی مهم ترین چالش های انتخابات مجلس آینده پرداخته که در ادامه می خوانید.

اللّٰهی کجاست و چه کسی حزب اللّٰهی است و چه کسی نیست؟ هر کسی تریبون در اختیارش قرار می گیرد و چند حرف درشت و زنده می زند که حزب اللّٰهی نیست. کسی که مدعی است کشور متعلق به حزب اللّٰهی هاست باید مشخص کند بر اساس چه چیزی از کشور به حزب اللّٰهی ها تعلق دارد و کسانی که حزب اللّٰهی نیستند باید نفی بلد شوند؟

ادامه این روند و غربالگری نیروهای سیاسی و رسیدن به گزیننه هایی که کاملاً همسوس و هم جهت با تفکرات برخی باشد چه پیامدهایی برای کشور خواهد داشت؟ کشورهایی می توانند موفق باشند که وحدت خود را حفظ کنند و مانیز همواره وحدت را در عین کثرت در کشور داشته ایم. اگر به کاشی های مساجد نگاه کنیم متوجه می شویم که طراحی صورت گرفته روی هر کاشی تکمیل کننده کاشی قبلی و همچنین بعدی است و در چنین شرایطی است که یک طراحی و نمای زیبا از یک مسجد و یا بنای قدیمی مشاهده می شود. این قطعات هنگامی که از هم جدا باشند معنای خاصی ندارند اما وقتی در کنار هم قرار می دهند یک طرح اسلیمی، آیه قرآن و یا حدیث را تشکیل می دهند که به نظر بیننده زیبا و جذاب به نظر می رسد. این وضعیت وحدت در عین کثرت است. در زمینه سیاسی و اجتماعی نیز اگر ما کثرت خود را در راستای وحدت مورد استفاده قرار ندهیم نه تنها ملیت و بلکه خیلی چیزهای دیگر خود را نیز از دست می دهیم. اگر از بین کاشی های که طرحی زیبا در مسجد را شکل می دهد برخی را انتخاب کنیم هیچ طرح و شکل زیبایی درست نمی شود. تنها در شرایطی که از همه کاشی ها و آن هم در جای خود استفاده کنیم می توان انتظار داشت که یک طرح زیبا تشکیل شود. این وضعیت باید در شرایط سیاسی و اجتماعی کشور نیز وجود داشته باشد. باید تلاش کرد وحدت در عین کثرت در جامعه وجود داشته باشد و از همه کسانی که توانایی کمک به حل مشکلات دارند در جای خود استفاده کرد.

شما که در دهه های گذشته همواره در فضای سیاسی کشور حضور داشتید آیا روزی را تصور می کردید که یک جریان سیاسی با خودش در انتخابات رقابت کند؟ هر در کشوری که چنین اتفاقاتی رخ داده در نهایت به شکست برنامه منجر شده است. در مقایسه با انقلاب هایی مانند انقلاب فرانسه و روسیه شرایط در ایران ملایم تر و لطیف تر بوده است. در انقلاب فرانسه هر گروهی که به قدرت می رسید گروه دیگر را قتل عام می کرد. اغلب این گروه تنها خود را انقلابی می دانستند و بقیه را انقلابی نمی دانستند و به همین دلیل خشونت زیادی از خود نشان می دادند. در ایران چنین اتفاقاتی رخ نداد و شرایط ملایم تر

از چند ماه قبل مشخص بود که برخی از اینکه مشارکت مردم در انتخابات زیاد باشد استقبال نمی کنند و به دنبال شرایطی هستند که افراد مورد نظر خودشان با حداقل آرا در انتخابات به پیروزی برسند و وارد مجلس شوند. اگر میزان مشارکت مردم در انتخابات زیاد باشد این احتمال وجود دارد که کسانی وارد مجلس شوند که مورد نظر برخی افراد نباشند. این در حالی است که مسأله تأیید یا عدم تأیید صلاحیت نیز مطرح است و اگر سعه صدر بیشتری در موضوع صلاحیت ها وجود داشت شاید افراد بیشتری در انتخابات حضور پیدا می کردند

علی اصغر عناستانی:

نگاه دولت به اقتصاد، نگاه لیبرالی است